

Cuprins

PARTEA ÎNȚAI – Plăsmuiri utile	11
Când eram tânăr și verde	13
Cununat cu dezastrul (ori <i>Serios în deceniul șase</i>)	53
PARTEA A DOUA – Povestea mea adevărată	137

PHILIP ROTH

Viața mea de bărbat

Traducere din limba engleză
și note de Horia Florian Popescu

Traducere și note revizuite
de Nadia Brunstein

POLIROM
2014

În cursul văduviei sale, Susan a avut rareori ocazia să hrănească și pe altcineva în afară de persoana ei și astfel s-a întâmplat ca eu să devin primul oaspete la masă, care îi aprecia pe deplin priceperea culinară intercontinentală. N-am mâncat niciodată bucate atât de gustoase. Nici măcar mama mea grijulie nu mă servise așa cum o făcea amanta mea din înalta societate. Aveam instrucțiuni permanente să încep să mănânc singur, astfel încât ea să poată fugi nestingherită până în bucătărie și înapoi să termine următorul fel ce se prăjea în tigaia chinezească. Era destul de bine. Oricum nu prea aveam ce discuta în afară de mâncare. Am întrebat-o de familia ei, am întrebat-o cum merge cu terapia, am întrebat-o despre Jamey și familia McCall. Am întrebat-o de ce a plecat de la Wellesley în primul ei an. A ridicat din umeri, s-a îmbujorat și a întors privirile în altă parte. Mi-a răspuns că, oh, ei sunt foarte drăguți și el e foarte amabil și ea e o persoană atât de plăcută și de grijulie și „De ce am plecat de la Wellesley? Oh, pur și simplu am plecat”. Săptămâni la rând n-am obținut mai multe informații decât atunci când am fost așezat lângă ea la dineul la care eram invitat în fiecare an, în casa din oraș a editorului meu: caracter plăcut și constant, sficiune fără margini – o frumusețe fragilă și îngrozită. Și la început m-am simțit chiar foarte bine. Bine că aduce ciulama de vițel.

În fiecare dimineață mă întorceam la masa de lucru din locuința mea subînchiriată de pe West Twelfth Street, apoi mă duceam la școală și exersam cititul, scrisul și adunam din nou mănios pensia alimentară și notele de plată legale. În lift, când coboram de la ea, mă întâlneam cu elevii de zece-doisprezece ani, pe care Susan îi

ducea la Planetarium și la spectacole de marionete la sfârșit de săptămână și cu directorii executivi, pe care îi distrase uneori în luna august. Și ce fac *eu* aici, mă întrebam eu. Cu *ea*! Vai, cât de slăbit puteam fi! Îmi aminteam deseori de avertismentul recent al fratelui meu în timp ce ieșeam trecând pe lângă portarul care îl saluta politicos, scoțându-și șapca, pe gentlemanul ce cobora de la doamna McCall, dar nu schița nici un gest să cheme un taxi fiindcă înțelesese cum stau cu fondurile mele bancare. Moe îmi telefonase să-mi vorbească despre Susan a doua zi seara după ce fusesem invitat de el și de Lenore să vin la ei la masă împreună cu ea. A intrat direct în subiect.

— Altă Maureen, Pep?

— Nu-i nici pe departe o Maureen.

— Ți-au luat mințile ochii ei cenușii și oasele „delicate“, puștiule. Încă o *shiksa*, sedusă și abandonată. Mai întâi lumpenproletariatul, acum aristocrația. Ce ești tu, un Malinowski al Manhattanului? Ajunge, termină cu antropologia erotică. Scapă de ea, Pep. Îți bagi ștecherul în aceeași priză.

— Moe, scutește-mă cu sfaturile tale, *okay*?

— De data asta, nu. N-am chef să ajung acasă peste vreun an, Peppy, și să te găsesc căcându-te pe șosete.

— Dar mă simt perfect.

— Oh, Hristoase, iar o luăm de la capăt.

— Moey, întâmplător știu ce fac.

— Știi tu ce faci când e vorba de o femeie? Fii atent, care naiba-i atitudinea lui Spielvogel față de catastrofa care se profilează – ce face el ca să-și câștige cei douăzeci de dolari pe oră?

— Moe, ea *nu-i* Maureen!

— Te lași prostit de picioare, băiete, de picioarele și de curul ei.

— Ascultă-mă, nu asta m-a atras.

— Atunci ce te-a atras? Marea ei inteligență? Spiritul ei viu? Și, adică, după ce că e mută, vrei să spui că bucata asta de gheață nu știe nici să se reguleze ca lumea? Dumnezeu! Orice față frumușică are o mare trecere la tine – plus o doză țeapănă de psihonevroză și, gata, fata e cuplată cu frățiorul meu. Să vii aici să iei masa cu noi diseară, Peppy, să vii să iei masa cu noi în fiecare seară – trebuie să bag ceva rațiune în tine.

Dar în fiecare seară îmi făceam apariția acasă la Susan, nu la locuința lui Moe, și aduceam cu mine cartea pe care s-o citesc mai târziu lângă șemineu și, când pășeam peste prag, parcă și vedeam ciulamaua mea, baia mea și patul meu.

Și astfel s-au scurs primele luni. Apoi, într-o seară am zis:

— De ce nu te duci din nou la colegiu?

— Oh, cum aș putea să fac așa ceva?

— Și de ce n-ai putea?

— Am destul de multe de făcut.

— Ba n-ai nimic de făcut.

— *Glumești?*

— De ce nu te duci din nou la colegiu, Susan?

— Sunt foarte ocupată, pe bune, zău așa. Ai spus *într-adevăr* că dorești *kirsch*¹ pe fructele tale?

Câteva săptămâni mai târziu.

— Atenție, am o propunere.

— Da?

— De ce nu te miști în pat?

— N-ai destul loc?

— Adică să te miști tu. Sub mine.

— Oh, asta e. Uite-așa, nu mă mișc și gata.

1. *Kirsch* – un fel de vișinată.

— Știi ce, ia încearcă. Ar putea să învioreze lucrurile.

— Îți mulțumesc, dar mă simt fericită așa cum sunt. Nu-ți place salata de spanac?

— *Ascultă-mă*: de ce nu-ți miști trupul când te fut, Susan?

— Oh, te rog, așteaptă să terminăm masa.

— Vreau să te miști când te fut.

— Dar ți-am spus, sunt fericită așa cum sunt.

— Tu ești nefericită așa cum ești.

— Ba nu-s și nu-i treaba ta.

— Știi cum să te miști?

— Oh, de ce mă chinuiești în halul ăsta?

— Vrei să-ți arăt eu ce înțeleg prin să te „miști“?

— *Încetează odată*. N-am de gând să discut despre asta! Nu trebuie să mi se arate nimic și categoric nu vreau să-mi arăți tu! Viața ta nu-i chiar un model al ordinii, așa să știi.

— Cum rămâne cu colegiul? De ce nu te duci din nou la colegiu?

— Peter, *încetează!* Te rog! De ce te porți așa cu mine?

— Fiindcă felul în care trăiești e îngrozitor.

— Ba nu-i deloc.

— E nebunie curată, crede-mă.

— Dacă-i așa o nebunie, atunci ce cauți tu aici în fiecare noapte? Eu nu te oblig să-ți petreci aici noaptea. Nu-ți cer absolut nimic...

— Tu nu ceri de la nimeni nimic – e ca nuca-n perete.

— Nu-i treaba ta.

— Ba e.

— *De ce? De ce a ta?*

— Fiindcă *sunt* aici – fiindcă *într-adevăr* îmi petrec noaptea aici.

— Oh, te rog să încetezi chiar acum. Nu mă obliga să mă cert, te rog. Detest discuțiile și refuz

să mă las angrenată într-o ceartă. Dacă vrei să te cerți cu cineva, du-te și te ceartă cu soția ta. Credeam că ai venit aici ca să scapi de certuri.

A pus punctul pe i – aici n-am nevoie să mă lupt cu *nimic* – și m-a făcut să încetez, doar pentru o vreme. Până la urmă, într-o noapte, câteva luni mai târziu, ea a sărit în picioare de la masă și dând drumul lacrimii unice, a zis:

— Nu pot să mă duc din nou la școală și nu mă mai bate la cap – sunt prea bătrână și prea proastă! Ce școală m-ar primi, mă-ntreb!?

S-a dovedit că a fost C.C.N.Y. I-au acordat credite pentru activitatea de un semestru de la Wellesley.

— Asta chiar că-i o tâmpenie. Am aproape treizeci și unu de ani. O să râdă lumea.

— Care e lumea aia?

— Ei, lumea. Nici nu mă gândesc să mă înscriu. Să fiu absolventă la cincizeci de ani. Când termin școala o să am cincizeci de ani.

— Și ce-ai de gând să faci până la cincizeci de ani, cumpărături, târguieli?

— Îmi ajut prietenii.

— Prietenii ăia pot angaja bărbați cu ricșe care să-i ajute așa cum faci tu.

— Ești de-a dreptul cinic cu persoanele care nu-ți plac. În plus, trebuie să am grijă de un apartament imens.

— Ce te-nspăimântă atât de tare?

— Nu-i asta problema.

— Atunci care-i?

— Că pur și simplu n-o să mă lași să fac lucrurile așa cum vreau eu. Tot ce fac ți se pare greșit. Ești exact ca mama. Nici ea nu crede că pot face ceva ca lumea.

— Ba eu cred că poți.

— Numai fiindcă te stânjenește prostia mea. Nu-i convenabil pentru „ imaginea pe care ți-ai

făcut-o despre tine" să fii văzut cu o asemenea tută – de unde concluzia că pentru a-ți salva fața, *eu* trebuie să mă duc la colegiu! Și să mă mișc în pat! Nici măcar nu știu unde se află C.C.N.Y. pe hartă! Și dacă o să fiu acolo singura persoană albă?

— Ei, probabil o să fii singura persoană de acolo atât de albă...

— Nu râde de mine – nu acum!

— O să te simți foarte bine.

— Oh, Peter, a oftat ea și, ținându-se de șervetul ei de masă, s-a târât în poala mea s-o legăncă pe un copil – și dacă va trebui să vorbesc în clasă? Dacă mă cheamă la tablă? Simțeam prin cămașă pachetelele de *gheață* pe spatele meu – mâinile ei. *Atunci ce mă fac?* a insistat ea.

— Vorbești.

— Dar dacă *nu pot?* De ce vrei să mă supun la un asemenea chin?

— Mi-ai spus chiar tu de ce. Imaginea mea despre mine. Să te pot fute cu conștiința curată.

— Oh, tu, tu n-ai putea să fuți pe nimeni cu conștiința curată – indiferent dacă ar fi mută, isteată sau ceva la mijloc. Fii *serios*. Sunt atât de înspăimântată, încât simt c-o să *leșin*.

Deși nu atât de înspăimântată încât să nu rostească cu glas tare, pentru prima oară în viața ei, cel mai periculos dintre cuvintele americane. În după-amiaza următoare m-am dus într-un parc de distracții din Times Square și am dat să-mi tipărească acolo un tabloid fals cu o banderolă neagră de vreo șapte centimetri pe care scria în glumă, sub formă de titlu, O SPUNE SUSAN! I l-am prezentat seara, la cină.

Un an mai târziu, stăteam în bucătărie pe un taburet lângă mașina de gătit și sorbeam dintr-un pahar ultimii stropi din Mouton-Rothschildul lui